

Asia: Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko VNS 10/2025 vp

Finnet-liitto ry (jäljempänä "Finnet") kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa (jäljempänä "LiVi") mahdollisuudesta asiantuntijalausunnon antamiseen koskien valtioneuvoston maaseutupoliittista selontekoa (VNS 12/2025 vp)

Selvyyden vuoksi todettakoon, että tämä lausunto annetaan Finnetin ja sen kaikkien jäsenyhtiöiden puolesta:

ElmoNet Oy, FNE-Finland Oy, JAPO, Kaisanet Oy, Karjaan Puhelin Oy, Kemiön Puhelin Oy, LP Vahvavirta Osuuskunta, Lennu, Lounea Oy, LPOnet Osk Anl, MPY Telecom Oyj, Paraisten Puhelin Oy, Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy, Savonlinnan BLC Osuuskunta, Vakka-Suomen Puhelin Oy ja Ålands Telefonandelslag.

Lausunnon pääkohdat

Finnet pitää selontekoa hyvin ja laajasti valmisteltuna sekä näemme, että siinä on tunnistettu monia olennaisia maaseudun kehittämistä ja elinvoimaa koskevia haasteita ja niille myös haettu ratkaisumalleja.

Maaseudun asukkaiden ja myös yritysten digisyrjäytymisen ehkäisy nousee tosi tärkeäksi, koska jo nyt ja lähitulevaisuudessa suurin osa palveluista, sekä yksityisistä että julkisista, on tarjolla pääasiassa digitaalisesti, johtuen siitä, että fyysinen palveluverkko on monin paikoin ajettu alas. Tähän on haettava toimivia käytäntöjä tukemalla digiosaamista kehittävien toimijoiden mahdollisuuksia maaseutumaisilla alueilla.

Monipaikkaisuus on suuri mahdollisuus maaseudulle, koska tietotyö lisääntyy kaikilla toimialoilla ja työn tekeminen on paikasta riippumatonta. Onko nyt viimeinkin aika ottaa kaksoiskuntalaisuuden malli valmisteluun?

Monien tutkimusten mukaan maaseudun elinvoiman kehittämisen yksi tärkeimmistä tekijöistä on nopean tietoliikenneverkon ja erityisesti valokuituverkon saatavuuden kehittäminen. Tästä löytyy myös kotimaisia tutkimuksia, kuten Olli Halosen ja kumppaneiden tutkimus: Maaseudun valokuituinvestoinnit. Viimeisin tutkimus on Italiasta ja tutkimus löytyy oheisesta linkistä: https://openfiber.it/app/uploads/2026/02/DELOITTE_Lo-switch-on-della-Fibra-FTTH-impatti-economici-e-occupazionali-per-l'Italia_FINAL.pdf Tutkimuksen mukaan valokuituinvestoinnit ja nopeiden yhteyksien ulottaminen sellaisille alueille, joissa yhteydet ovat olleet riittämättömiä, tuo monia positiivisia vaikutuksia alueen kehitysuralle.

Finnet näkee myönteisenä, että selonteossa jaetaan Finnetin jo pitkään esille nostama näkemys siitä, että maaseudun tietoliikenneyhteyksien heikko tilanne ei korjaannu pelkästään markkinaehtoisella lähestymisellä. Mutta haluaisimme vielä korostaa, että Suomessa on jo pitkään ollut vallalla käsitys, että Suomen digi-infra kehittyy EU:n tavoitteiden mukaiseksi teknologianeutraalilla lähestymistavalla. Tähän malliin on luotettu koko 2000 – luku. Nyt voi tietenkin perustellusti kysyä, että jos teknologianeutraalius vie Suomen gigabit-yhteiskunnaksi, niin miksi me vielä olemme näinkin paljon jäljessä noin 10 vuotta sitten asetetusta gigabit-tavoitteesta?

Suomessa monissa tilastoissa ja julkisessa keskustelussa puhutaan vielä 30-100 megan saatavuuksista, kun muualla Euroopassa ja maailmalla tarkastelu on jo siirtynyt gigabitti tasolle. Mielestämme viimeistään nyt pitää tarkastella teknologianeutraalin lähestymistavan haastamista, jos sillä ei olla päästy lähellekään EU:n kärkisijoja huippunopeiden valokuituyhteyksien saatavuusvertailussa? On muistettava, että jos aina ratkotaan samaa tavoitetta samoilla menetelmillä – päästään samaan lopputulokseen ja jos halutaan jotain muuta lopputulosta, niin pitää valita

toisenlaiset keinot ja tunnustaa valokuituteknologian olennainen rooli gigabit tavoitteiden saavuttamisessa.

Jaamme Selonteon tavoitteen sekä Vision ja yhdymme 1. suosituksen mukaiseen näkemykseen, jonka mukaan maaseudun valokuituyhteyksien kehittämiseen on laadittava tulevilla EU-rahoituskaudella vaikuttava hanke.

Selonteossa olevien olevien kannanottojen yksityiskohtaisempi käsittely

Sivulla 40 nostetaan digisyrjäytymisen estäminen tärkeäksi teemaksi, joka korostuu maaseudulla, koska maaseudun palvelut nojautuvat yhä enemmän digitaalisiin ratkaisuihin, johtuen pitkistä etäisyyksistä fyysisiin palvelupisteisiin.

Toimenpide-ehdotus: Digisyrjäytyneitä on kaikissa ikäluokissa ja sen estämiseksi on löydettävä toimivia malleja esimerkiksi tukemalla digiosaamista kehittävien toimijoiden toimintamahdollisuuksia maaseutumaisilla alueilla.

Sivulla 42 on nostettu monipaikkaisuus ja osa-aikainen vapaa-ajan asuminen, jonka todetaan koskettavan miljoonia suomalaisia. Jos keskimäärin vapaa-ajan asuinkäytössä olevassa kiinteistössä vietetään 85 vuorokautta jo nyt kun digi-infra on vasta rakentumassa kaikkiin asuin- ja työn tekemisen kiinteistöihin. Kun yhteydet ovat gigatasoisia, niin on todennäköistä, että työntekeminen vapaa-ajan asunnoissa lisääntyy.

Toimenpide-ehdotus: On jo pitkään puhuttu kaksoiskuntalaiskäsitteestä ja sen toteuttaminen pitäisi ottaa valmisteluun.

Sivulla 56 on nostettu esille tietotalouden, TKI-toiminnan ja innovaatioiden merkitystä maaseudun elinkeinojen ja arvoketjujen kehittymiselle, mutta asiaa on tutkittu vähän.

Ulkomailta ja myös Suomesta löytyy useampiakin tutkimuksia valokuituinvestointien vaikutuksesta elinvoimaan ja tuoreimpana nostamme esiin Deloitte tutkimuksen Italiasta, jonka löydökset kertovat, että ns. markkinaehtoisten alueiden ulkopuolelle rakennettujen valokuituinvestointien avulla:

- alueellinen kilpailukyky kasvaa
- BKT nousee enemmän kuin jos ei investoita – jokainen investoitu euro tuo 4,4, euroa takaisin – tämä tulos on saman suuntainen kuin aikanaan Tukholman Stokab-hankkeen kautta arvioitiin syntyneen lisäarvoa.
- syntyy uusia innovaatioita ja digitaalisen liiketoiminnan palvelumalleja
- julkisen sektorin palvelujen digitalisaatio etenee ja tuo sekä kustannussäästöjä että uusia palveluvarjoja

Ohessa linkki tutkimukseen https://openfiber.it/app/uploads/2026/02/DELOITTE_Lo-switch-on-della-Fibra-FTTH-impatti-economici-e-occupazionali-per-l'Italia_FINAL.pdf

Sivulla 65 on viitattu mielenkiintoiseen näkökulmaan, jossa tietotyön keskittymistä ajava kehitys on jättänyt huomiotta joidenkin tutkimuksen löydöksiä, joiden mukaan innovatiivisia ja tietointensiivisiä start-up yrityksiä syntyy enemmän maaseudulla esimerkiksi robotiikan ja energiatekniikan alueille. Esimerkiksi maataloudessa käytetään konenäköä ja tekoälyä jo rutiinomaisesti monissa eri tehtävissä – teknologioiden leviämistä hidastaa monin paikoin puuttuvat nopeat yhteydet.

Tämä yhdistettynä edellä kuvattuun valokuituinfraan luomaan kasvupotkuun, antaa hyvän perusteen vahvistaa haja-asutusalueiden valokuitusaatavuutta tukirahoituksella ja samalla käynnistää yritysten ja kuntien digi-innovaatioita tukevia hankkeita. Erityisen tärkeä valokuituinfra tuoma uusi liiketoiminta-alue ovat datacenterit, joiden rakentaminen maaseutumaisille alueille voimainjojen varteen on hajautuksen näkökulmasta, mutta myös energiarakenteen näkökulmasta järkevää. Datacenterit voikin verrata perinteiseen metsäteollisuuteen energiankulutuksen osalta, mutta sekä raaka-aineen että valmistusprosessin rekkaliikenne korvautuu valokuidussa liikkuvalla dataliikenteellä.

Datacentereissä raaka-datasta jalostuu digitaalisia lopputuotteita ja niitä syntyy kaikille toimialoille ja ne luovat uutta kasvua ja kilpailukykyä perinteisillekin toimialoille.

Sivuilla 76 ja 77 nostetaan esille ydin- ja harvaan asutulla maaseudulla toimivien jo pitkään käytännön tasolla esille nostama tilanne digi-infran heikkoudesta. Selonteko on tunnistanut oikeat ongelmat ja sen mitä heikko laatuista digi-infrasta seuraa. 5G:n kattavuus ja varsinkaan nopeus ja kapasiteetti ei ole sillä tasolla kuin mitä digikompassin tavoitteiden mukaan pitäisi olla. Lähestyttäessä 2030-lukua meidän pitäisi lopettaa puhuminen 30- tai 100 megan yhteyksistä, koska ne olivat yhteyksien huippua 10-20 vuotta sitten. Pitäisi puhua gigaisten saatavuudesta, koska sitä aikaa nyt elämme ja meillä Suomessa se on monilla mittareilla mitattuna harvaan asutuilla alueilla jopa EU:n heikoimpia.

Tähän voisi todeta, että digikompassin tärkein tavoite ei ole se, että meillä on käytettävissä kattavat ja kulloiseenkin tarpeeseen riittävät viestintäyhteydet vaan tavoite on, että meillä on yhden gigan valokuituyhteys jokaisessa kodissa ja mielellään vielä symmetrinen yhteys.

Toimenpide-ehdotus: Gigabit-tavoitteesta toteutuu noin 90% markkinaehtoisesti ja loppu pystytään varmistamaan 3-400 Me tukirahoitukselle, joka vivuttaa reilusti yli puolen miljardin kokonaisinvestoinnit niiden noin 300- 400 000 kotitalouden ja samoilla alueilla olevien vapaa-ajan asuntojen gigabittisten yhteyksien rakentamiseksi. Samalla parantaen nykyisten mobiiliverkkojen kapasiteettia ja mahdollistaen tulevat 6G investoinnit kaikkialle Suomeen.

Kappaleessa on myös todella mielenkiintoinen linjaus, että digi-infran kehittäminen maaseudulla on riippunut vapaaehtoisista toimijoista, vähän samaan tapaan kuin maaseudun yksityistietkin ovat kehittyneet. Ei näin tärkeän kriittisen infran kehittämishankkeita voi jättää pelkästään vapaaehtoisten toimijoiden varaan!

Selonteon tavoitetila 2040 ja sitä seuraava visio on oikean suuntainen myös oheinen suositus on todella kannatettava

Suositus 1: Varmistetaan kansalaisten ja alueellinen yhdenvertaisuus digitalisaatitavoitteiden saavuttamiseksi

Yhteiskunnan digitalisaatitavoitteet saavutetaan, kun maaseutumaisten alueiden ja kaupunkialueiden välinen digitaalinen kuilu kavennetaan ja huippunopeiden (VHCN) laajakaistayhteyksien saatavuus varmistetaan myös maaseutumaisilla alueilla. Kansalaisten ja alueellinen yhdenvertaisuus voidaan varmistaa

Huippunopeat tulevaisuuden verkot ovat käytännössä valokuituverkkoja. Tavoitetta on helppo perustella, kun palauttaa mieliin Traficomien karttakuvien ja graafin perusteella sen, että miten epätasaisesti gigabittisten yhteyksien saatavuus on Suomessa kehittynyt.

Toinen tärkeä suositus liittyy maaseudun talouden rakenteiden uudistamiseen, joka lähtee Finnetin mielestä siitä oivalluksesta, että digitalouden verkostomaisen toimintavan este ei ole sijainti vaan nopea yhteys.

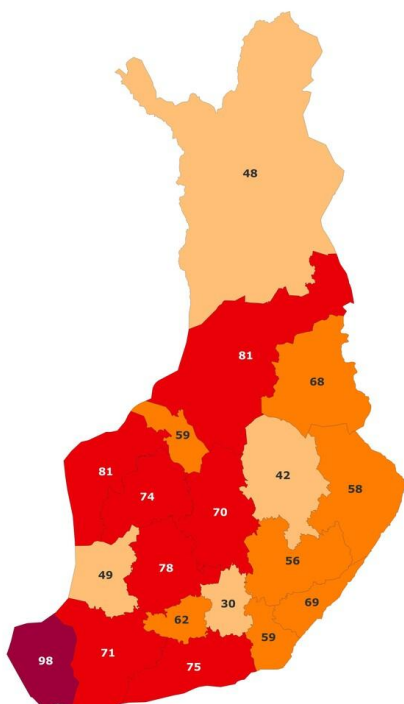
Suomen maaseutu on kautta historian tuonut runsaasti elinvoimaa maaseutuelinkeinojen ja osaavien ihmisten kautta, mutta erityisesti se on toiminut puskurina, kun olemme kohdanneet vaikeita aikoja – viimeksi Korona pandemian aikana. Elämmekin ajanjaksoa, jolloin turvallisuus ja huoltovarmuus korostuu ja siinä maaseudun merkitys korostuu nykyaikanakin. Gigabittisen infran vahvistaminen kokonaisuuteen suhteutettuna kohtuullisella 300-400 M€ tukipaketilla ei pitäisi olla mahdotonta vaan tehtävissä.

Lisätietoja

Jarmo Matilainen

Finnet-liitto ry

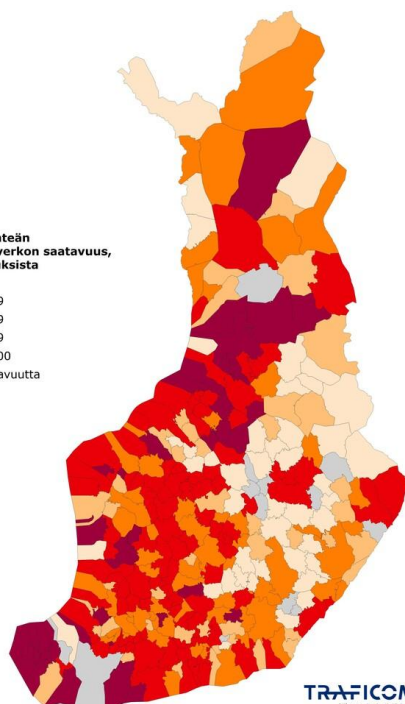
Valokuitu, maakunnat

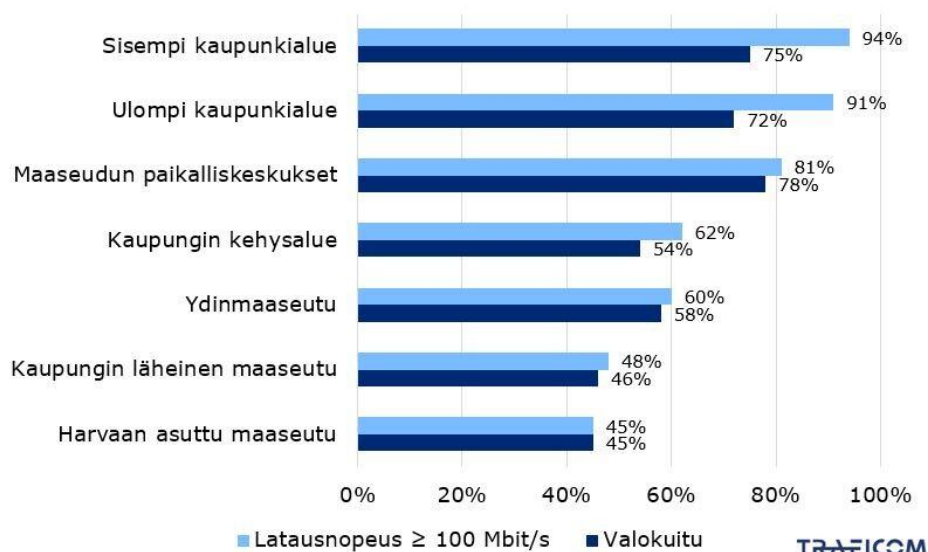
1000 Mbit/s latausnopeus, kunnat

Nopean kiinteän
laajakaistaverkon saatavuus,
% kotitalouksista

1 – 30
30 – 49
50 – 69
70 – 89
90 – 100
Ei saatavuutta

TRAFICOM

TRAFICOM